

— Rajat rikotaan jälleen Pariisin biennaalissa

Nuoruus ei halua mennä nurkkaan

● Biennaali

XII Pariisin biennaali Sara Hildénin taidemuseossa 27. 2. saakka. Kansainvälinen nuorten taiteilijoiden näyttely.

Nuorten biennaalissa modernismi elää ja kuohuu voimakkaana. XII Pariisin biennaali sisältää modernin taiteen havaintoesimerkkejä kuin varta vasten koottu koelma. Se on läpileikkaus siitä, mitä alle 35-vuotiaiden kansainvälinen taide tällä hetkellä on. Mitä Taidehallin Nuorten näyttely on kotoisissa puitteissa, sitä on kansainvälisellä kentällä Pariisin biennaali.

Nuorten biennaalilta odotetaan repäisevyyttä, ja odotukset täyttyvät. Sara Hildénin museon näyttelyssä teokset ovat saaneet tilaa. Suuret teokset kuvastavat nuoruuden henkeä: ei haluta vetäytyä vaatimattomalle paikalle. Biennaali ikään kuin pauskautuu seikkailematta katsojan silmille. Museon pääsaliin sijoitettu ranskalaisen Paysantin Tiikerin metsästys anastaa useita neilomittareja museon pääsalista. Jo hänen teoksensa tuntuu kertovan valloitushalusta. Nuoruus ei halua mennä nurkkaan, nuoruus haluaa rikkoa rajoja.

Näyttely ei ole kovin synkkä ilmeeltään, pikemminkin vapautunut ja hilpeä. Valokuva elää renessanssiaan, videot ovat tulleet. Jokin valokuvasarja kuten belgialaisen Ludo Geyselsin värivalokuva Autisainen liitto vyöryttää esiin peittelemättä eroottisuutta katsojaa säpähdyttävästi.

Huone, jossa pääosa valokuvista on ja jossa televisio esittää videonauhoja, jättää aika kylmäksi. Videot ovat varmasti tulleet jäädäkseen. Vaikka niitä valittaessa on noudatettu ankaraa linjaa, niitä on aivan tarpeeksi tämänkokoiseen näyttelyyn. On varattava runsaasti aikaa, jos haluaa paneutua nykyaikaan myös niiden välityksellä.

Biennaalin suomalaisten osanottajien, Leena Luostarisen, Marika Mäkelä

län, Olli Lyytikäisen, Martti Aihon ja Marja Kanervon panos kovassa kansainvälisessä seurassa kestää vertailun. Heidän teoksensa ovat sopusoinnussa koelun hengen kanssa. Eritoten ekspressiivisillä maalareilla, Luostarisen ja Mäkelällä on maalauksissaan ominaisuuksia, joita voi sanoa kestäviksi taiteellisesti arvoiksi.

Biennaalin luonteeseen kuuluu, että sen taideteosten ei välttämättä tarvitse jäädä taiteen

historiaan. Nuoruus ei jätä jälkeä yhtä kestävästi kuin varttuneempi taide. Rolind Gasparin muovailuvaha seinällä tuntuu ikään kuin kaipaavan, että se irrotettaisiin siitä näyttelyn päätyttyä. Se voi pudota seinältä kyllä aikaisemminkin.

Näyttelyesitteessä Sveitsin komissaari puhuu "uusberliiniläisyydestä ja ekspressiivisyydestä" torjuvassa mielessä. Ekspressionismia, jossa yhtä tärkeä kuin väri, on voima, jolla se on vangittu kankaalle, biennaali si-

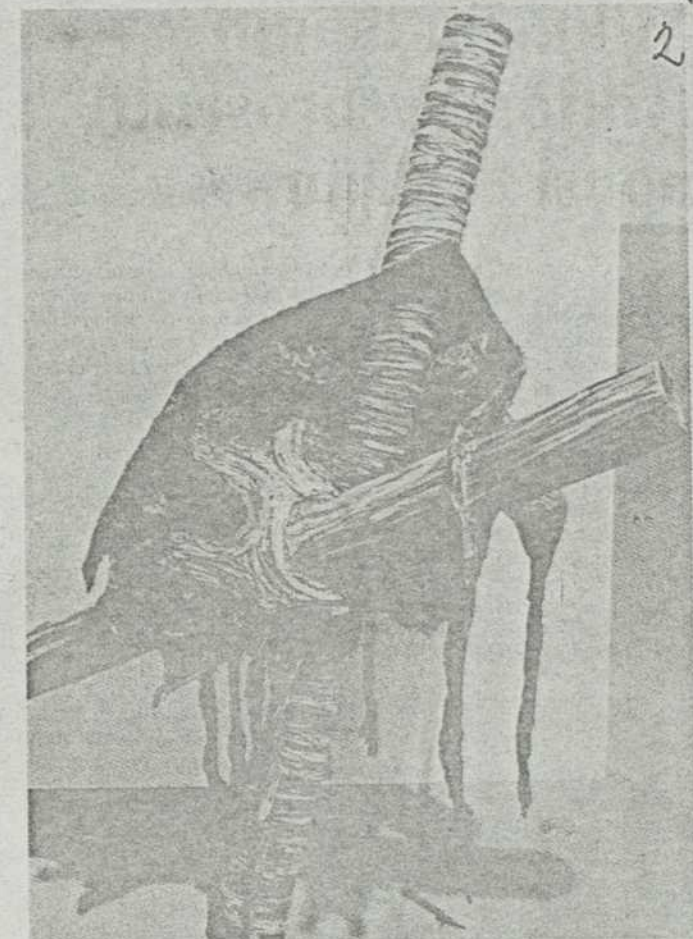
sältää joltisenkin runsaasti. Tajuua helposti, että suomalaiset ekspressionistit kuuluvat kansainväliseen suuntaukseen. Kansallisia perinteitä on tietysti kaikessa, mutta yhä enemmän lähestymme aikaa, jolloin spekulatio kansallisen ja kansainvälisen välillä tuntuu turhalta (tämän ajatuksen on Suomen komissaari Paul Osipow sanonut omassa puheenvuorossaan).

Rajua, epätoivon täyttämää ekspressionismia on länsisaksalaisen Neumannin maalauksissa. Vastaavanlaista kohua on myös Lutz Friedelin (DDR) ilmaisussa, joskin hänen ahdistuksensa on karkeajyväisempää.

Saksalaiset ja hollantilaiset ekspressionistit ovat syvältä tuntuksa noutavia. Italialaisten vaikeavuudessa on keveyttä. Italian kohdalla koetaan muuten se ihme, että oma komissaari tuo esiin maanmiestensä puutteita. Felice Levinin muovikallon hän sanoo ilmentävän kyllä voimakasta tahtoa, mutta "tulos jää kyseenalaiseksi", ja tähän käsitykseen voi yhtyä.

Tyypillistä aikamme nuorelle taiteelle on, ettei 'veistos' sanaa voi käyttää yhtä yksiselitteisesti kuin ennen. Usein on puhuttava materiaalikokeiluista. Pohjoismaissa piilee vielä tietynasteista konservatismia: Martti Aihon bambusälekoosteet ovat kieltämättä moderneja, mutta eivät yhtä suurella määrällä kuin esim. englantilaisen Anish Kapoorin fantastiset keot, jotka eivät juuri muistuta jokapäiväistä todellisuutta.

Ruotsia edustava suomalais-syntyinen Kajsa Mattas jyhkeine pilarimaaisine hahmoineen edustaa klassista perinnettä veistäjien joukossa. Suomalainen Marja Kanervo on ikään kuin

Ranskalainen Jean-Baptiste Audat ei ole antanut teokselleen nimeä. — Osa veistoksesta, joka tuo mieleen karnevaalit tai karamellit.

modernimpi kuin norjalainen John Hauge, puunveistäjä, jonka veistosten äärellä tuntuu merellinen henki ja tervantuoksu. Pohjoismaiset veistokset eroavat selkeästi ranskalaisista. Jean-Baptiste Audat on tehnyt suurennettuja karamellipötköjä muistuttavia veistoksia. Ranskalaisten osuuden antina biennaalille on suurella määrällä leikkisyyttä. Heidän tapansa käsitellä materiaalia kertovat toisenlaisesta asenteesta taiteen tekemiseen.

Pohjoismaissa taide on vaka-

va asia. Menneisyys huokuu Haugen veistoksista, vaikka ote niissä onkin moderni.

Biennaalissa käyminen on seikkailuun verrattava tapahtuma. Biennaali ei ole uusilla ideoillaan hätkähdyttävä, mutta sisältää hyvin paljon. Se on pyhädytetty tilanne nuoren taiteen maailmasta, joka on jatkuvasti liikkeessä. Sara Hildénin museon näyttelyssä töitä on siinä mitassa, että ne pääsevät luontevasti esiin.

JOUKO TALLIMÄKI

Englantilaisen Anish Kapoorin teoksen elementteinä ovat puu, sementti, pihka ja väriauhe.